

Pm trafik – underlag till detaljplaner kvarteret Aspgården

Underlag till detaljplan Böleå 12:2 BN-2020/02343 Version 1:3

Bakgrund och syfte

En detaljplan för Böleå 12:2 tas fram med syftet att skapa planmässiga förutsättningar för omkring 15 500 m² BTA bostadsexploatering samt 1 500 m² BTA förskola.

Tidigare trafikutredning togs fram 2017 (Tyréns) gällande Böleå 12:2 och Aspgården 18. Utöver det finns tidigare version av Trafik-pm Böleå 12:2. Därav syftar detta pm till att uppdatera delar av tidigare trafik-pm samt särskilja trafikallsträng av de två närliggande detaljplanerna Böleå 12:2 och Aspgården 18.

Trafik-pm:ets övergripande syfte är att ge en samlad bild av hur samtliga trafikslag (gång-, cykel-, kollektiv-, motorfordons- samt nyttotrafik) påverkas av föreslagen exploatering.

Pågående detaljplaner i närområdet

Det finns en planansökan för Aspgården 18.

Nuläge, trafikflöde och trafiksituation

Bölevägen är en gata på södra sidan älven i Umeå och fungerar som uppsamlingsgata för hela Böle och Böleäng. Stomlinjebussstrafik (linje 9) samt huvudcykelstråk leds längs vägen. Gaturummet varierar mellan 16–21 meter. Gatan har tidigare varit utformad mer som en landsväg, men omvandlas nu till stadsgata.

Ombyggnationen av Bölevägen till stadsgata mellan Riksvägen och Enbärsvägen startade i maj 2023 och beräknas vara klar 2025. Den nya utformningen gynnar framkomlighet, trafiksäkerhet och trygghet för oskyddade trafikanter. Vägen kommer skyltas med 40 km/h och körbanan smalnas av. Gång- och cykelbanan flyttas i sin helhet till norra sidan och en gångbana kommer byggas på södra sidan. Framkomligheten för kollektivtrafiken förväntas förbättras och flertal trafiksäkra passager tillkommer längs Bölevägen. Trafiklugnande åtgärder som exempelvis en upphöjd körbana vid Laxgränd och hastighetsdisplayer vid Böle förskola kommer att byggas. Ombyggnationen skapar goda förutsättningar för hållbart resande genom att uppmuntra till lägre hastigheter för bil, ge bättre framkomlighet för gång-, cykel-

och kollektivtrafik. Längs hela gatan planteras en enkelsidig allé av gatuträd och de fyra små grönområdena som finns längs gatan rustas upp och blir till nya parker.

En ny ringled runt Umeå håller på att färdigställas. Sydväst om planförslaget byggs Västra länken och därmed kan biltrafik färdas från Tegs rondellen till Böleängs rondellen och vidare mot Röbbäck utan att passera Riksvägen och Böleäng.

Inom planområdet Böleå 12:2 planläggs en lokalgata med bredden 14 meter, vilket möjliggör en gatusektion med trottoar respektive gång- och cykelbana på vardera sida om körbanan. Lokalgatan ansluter till Bölevägen och avslutas med en vändplan. I övrigt reglerar detaljplanen ett in- och utfartsförbud mot Bölevägen.

Bil

Tabell 1 nedan redogör för motortrafikflöden samt andelen tung trafik längs Enbärsvägen och Bölevägen. Resultatet av trafikflödesmätningarna som genomförts under åren 2013–2014 utgör det underlag som använts av Tyréns i den tidigare trafikutredningen, gjord år 2017. Trafikflödesmätningar som genomförts under år 2018 (Enbärsvägen) samt år 2020 (Bölevägen) visar på förändrade trafikflöden och andel tung trafik. Detta framgår av tabellen nedan, där trafikflöden presenteras som antal fordon per vardagsmedeldygn (VADT). Mätningen tar inte hänsyn till olika hastighetsgränser under olika tider på dygnet.

Tabell 1. Nuläge, trafikflöden (andel tung trafik samt dess förändring under åren 2013/2014 till 2018/2020).

Mätpunkt	VADT			Andel tung trafik		
	2013/2014	2018*/2020	Förändring	2013/2014	2018/2020	Förändring
Enbärsvägen (Busshållplats)	1 580	2 080*	+500	4%	3%	-1%
Bölevägen (Kråkbärsvägen - Umelivägen)	3 970	2 810	-1 160	4%	7%	+3%
Bölevägen (Laxgränd - Bölevägen)	5 360	4 650	-710	5%	6%	+1%
Bölevägen (Bryggargatan - Målargränd)	7 080	6 070	-1 010	5%	5%	±0%

Tabell 2 nedan är kompletterad med två nyare trafikmätningar från 2022 samt siffror från trafikmätningen 2018/2020 från tabellen ovan. Trafikflödena presenteras som antal fordon per vardagsmedeldygn. På grund av ombyggnationen av Bölevägen kan inte nya likvärdiga mätningar av fordonstrafikflödet utföras tills ombyggnationen är färdigställd.

Tabell 2. Nuläge, trafikflöden (andel tung trafik samt dess förändring under åren 2018/2020 samt 2022)

Mätpunkt	VADT			Andel tung trafik		
	2018*/2020	2022	Förändring	2018/2020	2022	Förändring
Bölevägen (Kråkbärsvägen - Umeliivägen)	2810	3700	+890	7%	5,5%	-1,5%
Bölevägen (Laxgränd - Bölevägen)	4650	5050	+400	6%	-	-

Mätpunkterna i tabell 1 och 2 redovisas i kartan nedan.

Bild: Karta över mätpunkter för motortrafik

- 1: Enbärsvägen (Busshållplats)
- 2: Bölevägen (Kråkbärsvägen -Umeliivägen)
- 3: Bölevägen (Laxgränd - Bölevägen)
- 4: Bölevägen (Bryggargatan -Målargränd)

Cykel- och gångtrafik

Bölevägen (vid Bölevägen 40): År 2020 = 1070 cyklister, medelvärde åren 2013–2020 = 1200 per dygn.

Kollektivtrafik

Bölevägen trafikeras av stomlinje 9 som avgår med 15-minuterstrafik mellan Röbbäck och Carlshöjd. Busshållplatsen Laxgränd ligger i direkt anslutning till planområdet. Turtätheten i hela kollektivtrafiksystemet kommer att utökas succesivt i takt med befolkningsökningen i kommunen och särskilt på stomlinjerna. Busshållplats finns inom 150 meter från planområdet.

Trafikalstring

Trafikalstringen för bostadsexploateringen har gjorts med utgångspunkt i kommunens senaste resvaneundersökning (2022). För planerad ny förskola inom planområdet och Engelska skolan har Trafikverkets trafikstringsverktyg använts. Observera att Engelska skolan är en befintlig verksamhet och därmed existerar redan den alstrade trafiken, dock redovisas den för att uppskatta skolans trafik.

Detaljplan	Indata
Böleå 12:2	<ul style="list-style-type: none"> Flerbostadshus i 4–5 våningar planeras. Med ca 150–185 lägenheter vilket genererar 230–300 boende personer. Förskola i två plan planeras innehållande sex avdelningar för uppskattningsvis 102 förskolebarn.
Aspgärdan 18	<ul style="list-style-type: none"> Uppskattning 15 500 m² BTA, ca 230–300 boende personer. Engelska skolan 500 elever (ht 23) F–9 skola. Befintlig

Detaljplanen för Böleå 12:2 beräknas alstra följande trafik

Nedanstående siffror utgör ett genomsnitt per dygn för hela veckan. Normalt är trafikflödena högre på vardagar och lägre lördag–söndag.

Tabell 3. Trafik som detaljplanen för Böleå 12:2 beräknas alstra, fördelat på olika trafikslag samt markanvändning.

Alstring Böleå 12:2	Boende	Förskola
Tillkommande kollektivtrafikresenärer /dygn	65	40
Tillkommande cyklister /dygn	325	180
Tillkommande fotgängare/dygn*	440	170
Övriga resor/dygn	15	5
Motorfordonstrafik/dygn**	430	220

*Antalet fotgängare är svårbedömt då det förekommer en variation av definitionen av en gångresa.

**Inkl. nyttotrafik, exklusive bussar.

Detaljplanerna för Böleå 12:2 samt Aspgården 18 beräknas alstra följande trafik

Nedanstående siffror utgör ett genomsnitt per dygn för hela veckan. Normalt är trafikflödena högre på vardagar och lägre lördag–söndag.

Tabell 4. Trafik som detaljplanerna för Böleå 12:2 samt Aspgården 18 beräknas alstra, fördelat på olika trafikslag samt markanvändning.

Alstring	Böleå 12:2 bostäder	Böleå 12:2 förskola	Aspgården 18 bostäder	Aspgården 18 Engelska skolan***	Totalsumma
Tillkommande kollektivtrafikresenärer/dygn	65	40	65	270	440
Tillkommande cyklister/dygn	325	180	325	575	1405
Tillkommande fotgängare/dygn**	440	170	440	480	1530
Övriga resor/dygn	15	5	15	50	85
Motorfordonstrafik/dygn*	430	220	430	380	1460

*Antalet fotgängare är svårbedömt då det förekommer en variation av definitionen av en gångresa.

**Inkl. nyttotrafik, exklusive bussar.

***Engelska skolan är befintlig verksamhet, den trafiken existerar redan, men är inräknad i totalsumman för båda planområdena.

Målet med ombyggnationen av Bölevägen är att göra sträckan mer attraktiv för fotgängare, cyklister och bussresenärer och därmed öka andelen hållbara resor i Umeå tätort. Ett jämförandeunderlag är Backenvägens ombyggnation på norra sidan älven. Mätningar utfördes före ombyggnationen samt efter att ombyggnationen var klar. Syftet med Backenvägens ombyggnation liknar Bölevägens, då ambitionen var att skapa en tryggare och säkrare gata med en mer stadsmässig karaktär, med förhoppning om att genomfartstrafik främst bör ske via Vännäsvägen. Backenvägen hade tidigare långa sträckor av karaktären

landsväg. Vid uppföljningen efter ombyggnationen hade medelhastigheten och fordon per vardagsmedeldygn (VADT) generellt minskat, se tabell nedan.

Tabell 5. Minskningen i procent från mätningen 2009 jämfört med efter Backenvägens ombyggnad, mätning 2015. Väst, Mitten, Öst riktning motsvarar fördelningen av de tre mätplatserna längs Backenvägen.

Mätpunkt	Väst	Mitten	Öst
2009/2015 Backenvägen	Förändring	Förändring	Förändring
Fordon (VADT)	-29 %	-44 %	-37%
Medelhastighet	-16%	-18 %	-4 %

En stor arbetsgivare längs Bölevägen är Volvo med cirka 1 200–2 000 anställda de senaste åren. I och med Västra länkens (del av ringleden) öppnande framöver uppskattas att en stor del av de bilkörande anställda kommer att välja den vägen till sin arbetsplats i stället för Bölevägen. Det är svårt att uppskatta exakt omfattning då antalet anställda varierar stort.

Via en mätning från Umeliivägen 2019 uppskattas att av 1 200 fordon (VADT) bedöms 900 fordon vara trafik till och från Volvo som främst använder Bölevägen österifrån. Om hälften av dessa skulle använda sig av Västra länken framöver skulle det innebära en minskning med 400–500 fordon längs Bölevägen österifrån. En del av de anställda som idag kör bil kommer att välja att köra via Västra länken i stället för Bölevägen, en del kommer välja att gå, cykla eller åka buss då förutsättningarna förbättras i och med Bölevägens ombyggnation. I samband med ombyggnationen kommer även beteendepåverkade åtgärder vidtas som främjar hållbart resande.

Slutsats

Den alstrade fordonstrafiken beräknas uppgå till cirka 650 fordon per dygn för detaljplanen Böleå 12:2 och cirka 800 fordon per dygn för Aspgården 18, totalt blir det cirka 1 400 fordon per dygn, snitt uppskattat för alla veckodagar. Den tillkomna motorfordonstrafiken kommer inte föranleda någon åtgärd längs Bölevägen. Parallellt har kommunen som ambition att öka turtätheten för kollektivtrafiken och därmed öka tillgängligheten för bussresenärer.

Skolan och förskolan genererar cirka 600 fordon enligt trafikstringens uppskattning. Engelska skolan har beräknats utifrån befintlig verksamhet och står för lite mer än hälften av den trafiken. Fordonstrafiken vid skolan och förskolan kommer främst ske förmiddag och eftermiddag vid lämning och hämtning och mindre sällan på kvällar och helger.

Uppskattningsvis kommer färdigställandet av Västra länken innebära att en del av de Volvoanställdas fordonstrafik kommer att minska längs Bölevägen österifrån.

Umeå kommun har som mål att öka andelen hållbara resor för boende inom tätorten till minst 65 % år 2025. Kommunen arbetar generellt för en ökning av hållbara resor genom olika beteendepåverkande åtgärder samt specifikt kopplat till ombyggnationen av Bölevägen. Ombyggnationen i sig förbättrar gång- och cykelbana längs hela sträckan.

Trafik-pm:ets övergripande syfte är att ge en samlad bild av hur samtliga trafikslag (gång-, cykel-, kollektiv-, motorfordons- samt nyttotrafik) påverkas av föreslagen exploatering.

Tillkommande fotgängare och cyklister förväntas rymmas i befintligt och planerat gatunät, turtätheten på busslinjen som trafikerar Bölevägen bör utökas för att tillkommande resenärer ska rymmas. Angående motorfordonstrafik samt nyttotrafik är en generell uppskattning att fordonstrafiken inte kommer att göra någon större påverkan.

Uppskattningsvis, om Engelska skolan räknas bort från trafikstringen då skolan redan existerar och den tilltänkta minskningen av trafiken på Bölevägen österifrån till Volvo i samband med öppnandet av Västra länken räknas bort, rör det sig om en ökning av cirka 500 motorfordon för både Böleå 12:2 och Aspgården 18 längs Bölevägen. Räknas endast detaljplanen för Böleå 12:2 blir summan för tillkommande motorfordonstrafik ungefär 100–200 fordon.

Johanna Johansson

Trafikplanerare

Umeå kommun, Gator och parker